

Tytuł oryginału: *The History of The Book in 100 Books. The Complete Story, From Egypt to e-book*

I wyd. w 2014 r.,
The British Library
96 Euston Road
London NW1 2DB
© Copyright by Quarto Publishing plc 2014

Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadnej części tej publikacji nie wolno reprodukcować, przechowywać w systemie wyszukiwania lub przysyłać w jakiegokolwiek postaci za pomocą jakichkolwiek środków, elektronicznych, mechanicznych, kserograficznych, rejestrujących bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw autorskich i wydawcy.

© for the Polish edition by Wydawnictwo ARKADY Sp. z o.o., Warszawa 2015

Tłumaczenie: Ewa Romkowska
Redakcja: Magdalena Pluta
Korekta: Renata Zielirska

ISBN 978-83-213-4907-7

CIP - Biblioteka Narodowa
Cave, Roderick
Historia książki: od glinianych tabliczek po e-booki / Roderick Cave i Sara Ayad ; [tł. Ewa Romkowska]. - Warszawa: Wydawnictwo Arkady, 2015

Wydawnictwo ARKADY Sp. z o.o.,
ul. Dobra 28, 00-344 Warszawa,
tel. 22 444-86-50/51, fax 22 827-41-94,
info@arkady.eu, www.arkady.eu,
www.facebook.com/Wydawnictwo.Arkady
księgarnia firmowa 22 444-86-61.
Wydanie I (druk), 2018. Symbol 5068/R
Przygotowanie do druku: Sylwia Szur
Wydrukowano w Chinach

Wyłączny dystrybutor:
DOBRA 28 Sp. z o.o., ul. Dobra 28,
00-344 Warszawa,
tel. 22 444-86-94, fax 22 444-86-93,
e-mail: biuro@dobra28.pl, www.dobra28.pl,
księgarnia wysyłkowa: www.arkady.info,
tel. 22 444-86-97

Ilustracje na obwolucie, od lewej do prawej:
Japońskie *dharani*, VIII w.
Frank Powell, *Stary „Grizzly” Adamus,*
poskramiacz niedźwiedzi, 1884
Diderot i d'Alembert, *Encyklopedia*, 1751
Heinrich Hoffman, *Staś Strasznydo ...*, 1848
Michail Bulhakow, *Mistrz i Małgorzata*, 1967,
e-book, 2014

SPIS TREŚCI

Wstęp

8

Rozdział 1

NA POCZĄTKU...

1	Małowidła jaskiniowe:
jaskinia El Castillo	14
2	Najstarsze świadectwa wiedzy
matematycznej: kość Ishango	16
3	Tabliczki zapisane pismem
klinowym: <i>Epos o Gilgameszu</i>	18
4	Andyjska zagadka: kipu z Caral	20
5	Egipskie księgi na papierusie:
<i>Papirus pisarza Ani</i>	22

Rozdział 2

WSCHODNIE ROZWIĄZANIA

6	Chińskie osiągnięcia w tworzeniu
księzek: deszczulki z Guodian
z czasów państwa Chu	28
7	Masowa produkcja w Japonii:
<i>dharani</i> cesarzowej Shōtoku	30
8	Monumentalne koreańskie
przedsięwzięcie: <i>Tripitaka koreana</i>	32
9	Indyjski manuskrypt na liściach
palmowych: <i>nalandyjska</i>
<i>Sutra Doskonałości Mądrości</i>
w 8000 wersów	34
10	Największa z napisanych księzek:
<i>Encyklopedia cesarza Yongle</i>	36
11	Kość, bambus i kora:
pustahy Bataków	38
12	Birmańska harmonijka: parabalk	40

Rozdział 3	42
WIELKA KLASYKA	
13 Początki klasyki dla dzieci: bajki Ezopa	46
14 Ponadczasowy epos: <i>Iliada</i> Homera	48
15 Wczesne arcydzieło sztuki etiopskiej: Ewangelie Garimy	50
16 Pierwsze książki kucharskie: <i>O sztuce kulinarnej ksiąg dziesięć</i> Apiciusza	52
17 Cud matematyczny: palimpsest Archimidesa	54

Rozdział 4	56
ŚREDNIOWIECZNE ŚWIATY I KSIĄŻKA	
18 Największy skarb irlandzki: <i>Księga z Kells</i>	60
19 Schizma i rozdźwięk: Psalterz Chłudowa	62
20 Fundament farmakologii: <i>De materia medica</i> Dioskurydesa	64
21 Arcydzieło ormiańskiej sztuki iluminacji: ewangelarz Torosa Roslina	66
22 Ojciec kartografii: Geografia Ptolemeusza	68
23 Przewodnik żeglującego do Bizancjum: <i>Liber insularum archipelagi</i> Cristofora Buondelmontiego	70
24 Iluminacje Mistrza Modlitewników: <i>Powieść o Róży</i> , wydanie brujijskie	72
25 Nawspianalsze ze wspaniałych: Godzinki Farnese	74

Rozdział 5	76
ŚWIATŁO ZE WSCHODU	
26 Najstarsza z drukowanych książek: <i>Diaamentowa Sutra</i> z Dunhuangu	80
27 Arcydzieło literatury i sztuki: <i>Opowieść o księciu Genjim</i> Murasaki	82
28 „Indyjski Ezop”: <i>Pañcatantra</i>	84
29 Klasyczna muzułmańska księga astronomiczna: <i>Księga gwiazd</i> <i>statych</i> As-Sufiego	86
30 Zapomniany poprzednik Leonarda da Vinci: <i>Księga wiedzy</i> o przemysłnych urządzeniach mechanicznych Al-Jazariego	88
31 Pierwszy atlas anatomiczny: <i>Anatomia</i> Mansura	90
32 Wczesna muzułmańska księga powstała na Jawie: <i>Boke van Bonang</i>	92

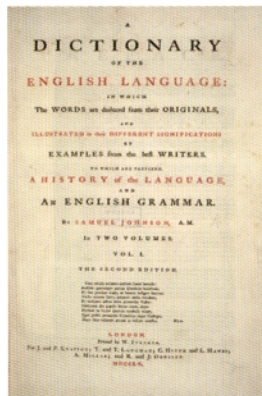
Rozdział 6 STYMULATORY ZMIAN

33	Revolucja Gutenberga:
Biblia czterdziestodwuwierszowa	98
34	Bestseller wśród wczesnych drukowanych książek:
<i>Kronika norymberska</i> Schedela	100
35	Książka wydrukowana przez pierwszego angielskiego drukarza:
<i>Chesse Moralyse</i> Caxtona	102
36	Pierwsza książka z dowcipami:
<i>Demaundes Joyous</i> Wynkyna	104
37	Najstarsze teksty naukowe:
<i>Elementa geometriae</i> Euklidesa	106
38	Wzorzec dla późniejszego projektowania książek: aldryńskie wydanie <i>Eneidy</i> Wergiliusza	108
39	Druk w języku arabskim:
<i>Godzinki</i> Gregoria	110
40	Pierwszy druk w Afryce:
<i>Sefer Abudarham</i>	112
41	Niebiańskie glosy: <i>Cantatorium</i> z opactwa św. Galla	114
42	Problem Gutenberga rozwiązany:
<i>Graduale Constantiense</i>	116
43	Wielkie dzieło bibliotek:
Biblia Poliglota komputerska	118

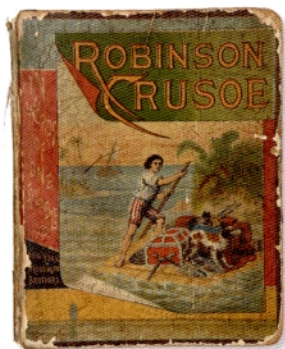
Rozdział 7 NIEBEZPIECZNY WYNALEZEK

44	Doskonalenie się języka szwedzkiego:
Biblia Gustawa Wazy	124
45	Cenzura działa: <i>O sposobie pisania listów</i> Erazma	126
46	Pierwsze druki w Ameryce Brytyjskiej: Bay Psalm Book	128
47	Aztecka panorama życia prekolumbijskiego: <i>Kodeks Mendoza</i>	130
48	W poszukiwaniu pieprzu i galki muskatowej:
<i>Itinerario</i> Linschotena	132
49	Pierwsze nowoczesne studium anatomiczne: <i>O budowie ciała ludzkiego</i> Vesaliusa	134
50	Zadziwiający astronom amator: <i>Astronomiae</i> Brahego	136
51	Kamień węgielny nowoczesnej nauki: <i>Principia</i> Newtona	138
52	Ekspert w każdej dziedzinie: <i>Cavalerica</i> Markhama	140
53	Moda: <i>Kunst- und Fleiss-übende Nadel-ergötzungen</i> Helm	142
54	Wybitny brytyjski wkład w botanikę: <i>zbiórki</i> Blackwell	144
55	Barokowy taniec w takt ówczesnej muzyki: <i>Art of Dancing</i> Tomlinsona	146

Rozdział 8 DRUK W CZASACH OŚWIECENIA

56	Klasykistyczne dramaty w rokokowej szacie: <i>Dziela Moliere</i> z ilustracjami Bouchera	152
57	Największy słownik języka angielskiego: <i>Dictionary of the English Language</i> Johnsona	154
58	Bardzo wczesna książka dla dzieci: <i>A Little Pretty Pocket-Book</i> Newbery'ego	156
59	Najświeższe dzieło oświecenia: <i>Wielka encyklopedia francuska</i> Diderota	158
60	Pionier wyszukiwania informacji: <i>Species plantarum</i> Linneusza	160
61	Użyte wykreślowo do przekazywania informacji: <i>Commercial and Political Atlas</i> Playfaira	162
62	Zapisy zbrodni i kary: <i>Newgate Calendar</i>	164
63	Literacka osobliwość wkracza do Europy: <i>Tristram Shandy</i> Sterne'a	166
64	Wszczęta osobliwość: czy literacka klasyka?: <i>Fanny Hill</i> Clelanda	168
65	Dzieło Afroamerykanina i stary problem: <i>Almanack</i> Bannekera	170
66	Mistrz czerni i bieli: <i>History of British Birds</i> Bewicka	172
67	Projektowanie ogrodów w szczytu rozwoju: „Czerwone księgi” Reptona	174
68	Początki wydawnictw czytanych dotykami: <i>Essai sur l'éducation des aveugles</i> Haüy'ego	176

Rozdział 9 178 DRUK W EPOCE PARY

- 69 Zasługująca na patent jankeska wynalazczość: patent Perkinsa 182
- 70 Pierwsza książka ilustrowana fotografiami: *Photographs of British Algae* Atkins 184
- 71 Fotografia rusza do Nowego Świata: *Daguerian Excursions in Jamaica* Duperly'ego 186
- 72 Druki misjonarzy w Kanadzie: *Syllabic Hymnbook* Evansa 188
- 73 Rozwój publikacji w odcinkach: *Klub Pickwicka* Dickensa 190
- 74 *Pulp fiction* z czasów wiktoriańskich: *Old Grizzly Adams* Powella 192
- 75 Nowatorskie książki dla młodych czytelników: *Robinson Crusoe in Words of One Syllable* Aikina 194
- 76 Moralna edukacja poprzez obrazki: *Stas Straszyllo* Hoffmana 196
- 77 Od średniowiecznego mistycyzmu do konstrukcji z papieru: *International Circus* Meggendorfera 198
- 78 Oto przewodnik, możesz ruszać w podróże: *Szwajcaria* Baedekera 200
- 79 Pierwszy znakomity szef kuchni: *Modern Housewife* Soyera 202
- 80 Przeznaczone dla kolonii: *Napad z bronią w rękę* Boldrewooda 204

Rozdział 10 206 KSIĄŻKA W NIESPOKOJNYM XX WIEKU

- 81 Ociemniały wieszcz z Buenos Aires: *Ogród o rozwidlających się ścieżkach* Borgesa 210
- 82 Duży postęp w tworzeniu dokumentów: książka badań Carlsona 212
- 83 Druk jako sztuka sceniczna: *Hamlet*, wydanie Cranach-Press 214
- 84 Amerykańskie dzieło w interpretacji z Zachodniego Wybrzeża: *Zdźbła trawy* Whitmana 216
- 85 Krokiem tanga w stronę rewolucji: *Tango z krowami* Kamińskiego 218
- 86 Podróżujący w czasie surrealizm: *Tydzień dobroci* Ernsta 220
- 87 Literatura uliczna – głos ludu: *Beware of Harlots* Nnadoziego 222
- 88 Dwudziestowieczne rozwiązywanie problemów wydawniczych: *Zaproszenie do walca* Lehmann 224
- 89 Nigdy się nie poddamy! Tajne drukarnie w czasie wojny: *Kamienie na szaniec* Kamińskiego 226
- 90 Najznakomitsza książka z drugiego obiegu: *Mistrz i Malgorzata* Bulhakowa 228
- 91 Przewodnik małżeński: *Married Love* Stopes 230
- 92 Granice propagandy politycznej: *Dziennik Anne Frank* 232

Rozdział 11 234 DIGITALIZACJA I PRZYSZŁOŚĆ KSIĄŻKI

- 93 Wszystko własnoręcznie: *Old Papermaking* Huntera 238
- 94 Na granicy starego i nowego: *Milion cyfr losowych* wydawnictwa RAND 240
- 95 Modernizacja średniowiecznych manuskryptów: *Beowulf*, wersja elektroniczna 242
- 96 Pierwszy e-book: *Mechaniczna encyklopedia* Ruiz 244
- 97 *Multum in parvo* – najmniejsza książka: nano-Biblia z Technion 246
- 98 Nowoczesna technika i manga: *Manga. 1000 lat historii* Koyamy-Richard 248
- 99 Czy *livres d'artistes* są książkami? *Antyksiążka* Prieto 250
- 100 Czy to książka?: lontar z Celebesu 252

- Słowniczek 254
- Bibliografia 270
- Podziękowania 278
- Źródła ilustracji 279
- Indeks 284